

Sygn. akt **V Ca 1060/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bogusława Jarmołowicz-Łochańska
Sędziowie:	SO Magdalena Majewska SR (del.) Wiesława Śmich (spr.)
Protokolant:	protokolant Patrycja Szwed

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie

z dnia 2 grudnia 2016 r., sygn. akt I C 3628/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść następującą:

„zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz M. K. kwotę 7200 (siedem tysięcy dwieście) złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 stycznia 2016r do dnia zapłaty
i zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz M. K. kwotę 2777 (dwa tysiące siedemset siedemdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.”;

2. zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz M. K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

V Ca 1060/17

UZASADNIENIE

W dniu 7 lipca 2016 roku M. K. wystąpiła przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. z pozwem o zapłatę kwoty 7200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, wniosła nadto o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew (...) S.A. z siedzibą w W. wniosło o oddalenie wywiezionego powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz od powódki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Wyrokiem z dnia r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie: 1. zasądził od (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz M. K. kwotę 7200,00 zł złote wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od dnia 16 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty; 2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; 3. zasądził od (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz M. K. kwotę 2777 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2400 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń Sądu Rejonowego:

Na podstawie pisemnego wniosku M. K., w dniu 5 marca 2014 r. została zawarta pomiędzy nią a (...) S.A. z siedzibą w W. umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) ze składką regularną, potwierdzona polisą nr (...). Strony ustaliły, że składka ubezpieczeniowa będzie płatna przez powódkę co miesiąc w kwocie 500,00 zł. Integralną część umowy stanowiły ogólne warunki ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) o oznaczeniu (...) (...), których tekst został powódce doręczony. Środki pieniężne uiszczane przez powódkę tytułem składek były przez (...)S.A. przeznaczane na zakup jednostek uczestnictwa w ubezpieczeniowych funduszach kapitałowych w (...) z 50% udziałem składki alokowanej w funduszach oraz w Portfelu cyklu Koniunkturalnego z 50% udziałem składki alokowanej w funduszach.

Zgodnie z brzmieniem par. 1 ust. 2 OWU przez umowę ubezpieczenia Towarzystwo zobowiązało się spełnić określone w umowie świadczenie w razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego, zaś ubezpieczający zobowiązywał się do uiszczania składek. Stosownie do treści par. 3 ust. 1 i 2 OWU przedmiotem ubezpieczenia było życie i zdrowie ubezpieczonego, zaś celem inwestycyjnym było długoterminowe inwestowanie przez ubezpieczającego środków pochodzących ze składek. Zgodnie z par. 4 zakres ubezpieczenia obejmował śmierć ubezpieczonego, w tym w wyniku nieszczęśliwego wypadku oraz wystąpienie u ubezpieczonego choroby śmiertelnej – w okresie udzielania ochrony ubezpieczeniowej. Umowa została zawarta na czas nieokreślony (par. 6 ust. 1 OWU). Zgodnie z par. 11 ust. 1 OWU ubezpieczający miał prawo do wypowiedzenia umowy w dowolnym terminie ze skutkiem natychmiastowym – wówczas Towarzystwo zobowiązane było do wypłaty wartości wykupu. Ponadto ubezpieczony był uprawniony do odstąpienia od umowy w terminie 30 dni od daty doręczenia umowy (par. 10 ust. 1). Dodatkowo umowa ulegała rozwiązaniu: w przypadku śmierci ubezpieczonego, śmierci ubezpieczającego, wskutek nieopłacenia przez ubezpieczającego składki regularnej w okresie składkowym w terminie i na zasadach określonych w par. 16, a także gdy wartość polisy była niewystarczająca na pokrycie przewidzianych w umowie opłat (par. 11 ust. 2). W myśl par. 27 ust. 3 OWU wykup polisy polegał na wypłacie ubezpieczającemu wartości wykupu. W tym celu Towarzystwo miało obowiązek obliczyć wartość polisy i wartość dodatkową przyjmując cenę jednostki obowiązującą w dniu umorzenia. Zgodnie z ust. 6 z tytułu całkowitego wykupu wartości polisy pozwany uprawniony był do pobrania opłaty dystrybucyjnej określonej w tabeli (stanowiącej załącznik do OWU) jako procent składki pierwszorocznej uzależniony od roku polisy, w którym dokonywany jest wykup, (...) – z tym zastrzeżeniem, że przedmiotowa opłata nie może być wyższa niż wartość polisy określona na dzień umorzenia jednostek uczestnictwa. Poza opłatą dystrybucyjną OWU zawierało zasady pobierania od ubezpieczonego na rzecz ubezpieczyciela opłaty za ryzyko, opłaty administracyjnej, opłaty operacyjnej, opłaty za całkowity lub częściowy wykup wartości dodatkowej oraz opłaty za administrowanie grupą funduszy i zarządzanie funduszami (par. 25). Wysokości powyższych opłat zostały określone w tabeli opłat i limitów. Opłata dystrybucyjna została określona poprzez procentowe odniesienie do wartości składki pierwszorocznej (pkt. 7 tabeli opłat i limitów). Towarzystwo zobowiązało się do wypłaty wartości wykupu polisy w terminie 14 dni od daty umorzenia jednostek uczestnictwa, zgodnie z postanowieniami ust. 9 (par. 27 ust. 10).

Zgodnie z tabelą opłat, opłata dystrybucyjna w pierwszym roku (rocznicach polisy) wynosiła 120 % składki pierwszorocznej, w drugim roku - 120 %, w trzecim roku – 115 %, w czwartym roku – 115 %, w piątym roku - 110%,

w szóstym roku - 110 %, w siódmym roku i w następnych latach polisy do końca okresu składkowego lub okresu utrzymania umowy – 100 % składki pierwszorocznej.

Umowa ta została rozwiązana wskutek nieopłacenia przez powódkę składki regularnej. Zgromadzone na polisie powódki środki wynosiły 8813,86 zł, z czego pozwana pobrała opłatę za wykup w wysokości 7200 zł, wypłacając powódce kwotę 1613,86 zł.

Pismem z dnia 6 czerwca 2016 r. M. K. wezwała (...) S.A. z siedzibą w W. do zwrotu pobranej opłaty dystrybucyjnej wartości polisy w wysokości 7200 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Pozwany odebrał przedmiotowe wezwanie w dniu 9 czerwca 2016 r., nie spełnił jednak tegoż świadczenia na rzecz powódki do daty zamknięcia rozprawy.

Powyższy stan faktyczny pozostawał bezsporny pomiędzy stronami przedmiotowego postępowania. Ustaleń takich Sąd Rejonowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów.

Na rozprawie tut. Sąd Rejonowy oddalił wniosek pozwanego Towarzystwa (...) o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego - uznając, że okoliczności, na które ten dowód ma zostać przeprowadzony, są irrelewantne dla wyniku postępowania. Sąd oddalił także, wniosek dowodowy strony powodowej o zwrócenie się do Rzecznika (...) o przedstawienie poglądu istotnego dla sprawy, albowiem uznał, że dowód ten nie jest istotny dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Na wstępie swoich rozważań Sąd Rejonowy wskazał, że okoliczności faktyczne związane z kształtowaniem się stosunku umownego pomiędzy powódką a stroną pozwaną w rozpoznawanej sprawie były de facto bezsporne. Nie budziły także wątpliwości okoliczności związane z rozwiązaniem przedmiotowej umowy. Powódka nie kwestionowała wartości środków zgromadzonych na rachunku rozliczeniowym umowy, stanowiących podstawę ustalenia i pobrania przez pozwanego opłaty dystrybucyjnej. Z kolei pozwane Towarzystwo (...) nie kwestionowało, iż sporną opłatę pobrało w wysokości wskazywanej przez powódkę. Spór stron zogniskował się wokół kwalifikacji postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia uprawniających stronę pozwaną do naliczania opłaty dystrybucyjnej w związku z wygaśnięciem stosunku ubezpieczenia łączącego strony – jako klauzul niedozwolonych.

Mając na względzie materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie oraz poczynione na jego podstawie ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powódka zasadnie domagała się od strony pozwanej zwrotu kwoty nienależnie ustalonej i pobranej tytułem opłaty dystrybucyjnej w związku z wcześniejszym rozwiązaniem umowy ubezpieczenia na życie. Podstawę prawną wywiedzionego powództwa stanowiła dyspozycja art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Na podstawie poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych należało bowiem uznać świadczenia pobrane przez stronę pozwaną od powódki za tzw. świadczenie nienależne, czego konsekwencją było powstanie zobowiązania po stronie pozwanej do jego zwrotu. Zgodnie z treścią art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Natomiast zgodnie z art. 410 k.c. przepis ten stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Definicję świadczenia nienależnego ustawodawca zawarł w treści § 2 przywołanego przepisu, zgodnie z którym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Umowa ubezpieczenia na życie jest umową nazwaną, do której zastosowanie mają przepisy znajdujące się w szczególności w tytule XXVII, dziale I i III Kodeksu cywilnego oraz przepisy zawarte w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej. Umowa ubezpieczenia na życie ma charakter umowy dwustronnie zobowiązującej i odpłatnej – po obu stronach powstają określone prawa oraz obowiązki. Stronami analizowanej

umowy są ubezpieczyciel i ubezpieczający. Zgodnie z treścią art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Z kolei umowa zawarta przez strony niniejszego postępowania pozostaje umową ubezpieczenia z elementami klasycznego modelu umowy ubezpieczenia na życie, oraz z postanowieniami charakterystycznymi dla umów których celem jest inwestowanie kapitału. Ubezpieczycielem może być zarówno krajowy jak i zagraniczny zakład ubezpieczeń, spełniający wymogi określone ustawą o działalności ubezpieczeniowej. Przewidziana umową ochrona ubezpieczeniowa ma jednak, z uwagi na sumę ubezpieczenia, charakter symboliczny, tak więc dominuje w niej aspekt kapitałowy uzasadniający pogląd, że cel umowy zakłada istnienie długotrwałego stabilnego stosunku prawnego łączącego strony w celu zgromadzenia jak najwyższego kapitału i wygenerowania możliwie najlepszego efektu ekonomicznego dla ubezpieczającego, co zapewnia także ubezpieczycielowi określone korzyści. Stwierdzić zatem należy, że ubezpieczyciel pozostaje zainteresowany jak najdłuższym uiszczaniem przez ubezpieczającego składek w celu ich dalszego inwestowania. Treść umowy ubezpieczenia na życie tj. prawa i obowiązki ubezpieczyciela oraz ubezpieczającego szczegółowo określają ogólne warunki ubezpieczenia – swoisty wzorzec umowny ustalony przez ubezpieczyciela. Masowy i adhezyjny charakter umów ubezpieczenia wymaga, aby przy ich zawieraniu posługiwać się wzorcami umów. Dlatego też ubezpieczyciel zobowiązany jest jeszcze przed zawarciem umowy ubezpieczenia na życie doręczyć konsumentowi tj. ubezpieczającemu dany wzorzec umowny, w szczególności ogólne warunki ubezpieczenia aby były one wiążące dla drugiej strony (art. 384 § 1 k.c.). Minimalną treść ogólnych warunków ubezpieczenia określa szczegółowo ustawa o działalności ubezpieczeniowej.

Sąd Rejonowy wskazał, że stosownie do treści art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Par. 3 powyższego przepisu stanowi z kolei, że nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Na podstawie zebranego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego Sąd Rejonowy uznał, że bezspornie umowa będąca przedmiotem niniejszego postępowania została zawarta pomiędzy stroną pozwaną jako przedsiębiorcą a powódką jako konsumentem, zaś jej postanowienia nie zostały uzgodnione z powódką indywidualnie - o takim indywidualnym uzgodnieniu nie może świadczyć samo zapoznanie powódki z treścią wzorca umownego, co potwierdził ona swoim podpisem, a co w rzeczywistości potwierdza niejako, że nie miała ona rzeczywistego wpływu na treść umowy zawartej przez strony. Okoliczności przeciwnej pozwany nie udowodnił pomimo, iż to na nim spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu zgodnie z treścią art. 385 1 § 4 k.c.

Wbrew stanowisku strony pozwanej Sąd Rejonowy uznał, że opłata dystrybucyjna nie stanowiła głównego świadczenia stron. Zgodnie z art. 805 k.c. do essentialia negotii umowy ubezpieczenia należą: ze strony ubezpieczyciela - spełnienie świadczenia w przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego, natomiast jeżeli chodzi o ubezpieczającego – zapłata składki, a więc te świadczenia winny być uznane za główne świadczenia stron, także w sytuacji mieszanego charakteru umowy łączącej strony, czyli umowy ubezpieczenia z opcją kapitałową – również wtedy do essentialia negotii umowy czyli do jej elementów konstrukcyjnych nie należy obowiązek zapłaty przez ubezpieczającego opłaty dystrybucyjnej. Potwierdza to treść par. 1 ust. 2 OWU, zgodnie z którym pozwane Towarzystwo (...) zobowiązało się spełnić określone w umowie świadczenie w razie zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego przewidzianego w umowie, zaś ubezpieczający zobowiązał się do opłacania składek.

Nadto Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że zapisy dotyczące pobranej przez pozwane Towarzystwo (...) opłaty dystrybucyjnej kształtują prawa i obowiązki konsumenta – powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy. Zdaniem Sądu Rejonowego zapis ogólnych warunków umowy ubezpieczenia wraz z załącznikami, stanowiących w rozumieniu art. 384 k.c. integralną część umowy stron, dotyczący procentowego

ustalenia opłaty dystrybucyjnej, ukształtował prawa i obowiązki powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy, i stanowi klauzulę niedozwoloną. W pierwszej kolejności należy bowiem wskazać, że pobrana od powódki opłata dystrybucyjna była rażąco wygórowana – i doprowadziła do jej bezpodstawnego zubożenia na rzecz przedsiębiorcy – pozwanego naruszając równowagę kontraktową. Opłata dystrybucyjna nie została przy tym, zarówno w OWU, jak i załączniku do umowy w postaci tabeli opłat, w żaden sposób powiązana z kosztami, jakie ubezpieczyciel będzie zmuszony rzeczywiście pokryć w sytuacji wygaśnięcia umowy przed umówionym terminem, a na co powoływał się pozwany w niniejszym procesie. Przeciwnie - wysokość opłaty dystrybucyjnej została procentowo powiązana jedynie z wysokością składki pierwszorocznej uiszczonej przez konsumenta, a takie powiązanie nie wyraża istoty i roli tejże opłaty, która według twierdzeń strony pozwanej miała pokrywać koszty wcześniejszego zakończenia umowy. Pokreślić należy, że zawierając przedmiotową umowę z pozwanym powódka nie miała żadnego wpływu ani wiedzy na temat kosztów dystrybucji produktu ubezpieczeniowego, jakim jest ubezpieczenie (...), w tym prowizji wypłaconej przez pozwanego Towarzystwo (...) pośrednikom ubezpieczeniowym wprowadzającym na rynek produkty pozwanego, nie może więc ona być zobligowana do zwrotu uiszczonych przez pozwanego z tego tytułu sum. Powódka nigdy również nie zobowiązywała się względem pozwanego do zwrotu kosztów z tego tytułu. Brak również podstaw do obciążania powódki kosztami prowadzenia działalności gospodarczej przez pozwanego (związanymi z obsługą, wynagrodzeniem pracowników, kosztami badań itd.). Koszty te zostały poniesione przez pozwanego Towarzystwo (...) w jego własnym interesie i celem uzyskania przez niego zysku, nie ma więc podstaw, aby powódka zwracała profesjonalnemu przedsiębiorcy koszty z tego tytułu – tym bardziej, że w ramach łączącej strony umowy pozwany przewidział pobranie wielu opłat, w tym opłatę administracyjną, opłatę operacyjną, opłaty za administrowanie grupą funduszy i zarządzanie funduszami, tak więc nie ma podstaw, aby ewentualne rozliczanie kosztów pozwanego nie mogło nastąpić w ramach innych opłat, zaś rozliczanie kosztów dystrybucji - przy zawarciu a nie zakończeniu umowy. Jednocześnie pozwanego Towarzystwo (...), wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi przewidzianemu w treści art. 6 k.c., w żaden sposób nie udowodniło jakie konkretnie koszty poniosło w związku z wcześniejszym zakończeniem umowy łączącej go z powódką i jaka była ich wysokość i dlatego koszty te nie zostały rozliczone w ramach innych pobranych od powoda opłat, ograniczając się do ogólnikowego ich wymienienia w treści odpowiedzi na pozew. Nie sposób więc ocenić czy koszty te były chociażby zbliżone do sumy, którą strona pozwana pobrała od powódki tytułem opłaty dystrybucyjnej.

Za uznaniem zapisów umów ubezpieczenia łączących strony, dotyczących opłaty od wykupu, za kształtujące prawa i obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jej interesy, przemawiał również inny argument. Umowę ubezpieczenia osobowego z mocy bezwzględnie obowiązującego przepisu prawa (art. 830 § 1 k.c.) ubezpieczony może wypowiedzieć w każdym czasie z zachowaniem terminu określonego w umowie lub ogólnych warunkach ubezpieczenia, a w razie jego braku – ze skutkiem natychmiastowym. W ocenie Sądu Rejonowego powyższe uprawnienie jest jednakowoż iluzoryczne, a to z uwagi na fakt, iż w razie rozwiązania umowy pozwany dokonuje wypłaty wartości wykupu – tj. sumy zgromadzonych przez ubezpieczonego środków na dzień ustalenia wartości wykupu, pomniejszonej o opłatę dystrybucyjną, która to opłata określona została w tabeli opłat i limitów (par. 27 ust. 6 OWU). W ocenie Sądu Rejonowego pobieranie opłat za skorzystanie z ustawowo przyznanego prawa stanowi ze strony pozwanego istotną barierę utrudniającą konsumentowi realizację przyznanego mu przez ustawodawcę prawa podmiotowego. Przyznawanie konsumentowi z jednej strony możliwości skorzystania z tego prawa, z drugiej zaś czynienie tego uprawnienia iluzorycznym poprzez zastrzeżenie pobierania opłat za wykup sięgających ponad 100 % wartości środków uiszczonych w pierwszym roku trwania umowy jest przejawem ograniczania konsumenta w realizacji zagwarantowanych mu ustawowo uprawnień.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że postanowienia dotyczące obowiązku uiszczenia przez konsumenta – w tym wypadku powódkę – opłaty dystrybucyjnej w przypadku wcześniejszego rozwiązania zawartej umowy, określone w OWU oraz w tabeli opłat i limitów, należy uznać za postanowienia niedozwolone, a zatem niewiążące powódki. W konsekwencji należało uznać, że strona pozwana nie była uprawniona do pobrania od powódki tejże opłaty. Świadczenie pobrane z tego tytułu przez pozwanego należało potraktować zatem jako nienależne, a więc podlegające zwrotowi. Z tych też przyczyn, na podstawie art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 3851 § 1 i

2 k.c., w pkt. 1 wydanego orzeczenia Sąd zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) na rzecz powódki zwrot pobranej jako opłaty dystrybucyjnej sumy 7200 zł.

Jeśli chodzi o żądanie zapłaty odsetek, to należy wskazać, że zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy. Zatem termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu do jego spełnienia skierowanym przez wierzyciela do dłużnika. W przedmiotowej sprawie powódka wezwała pozwanego do zwrotu pobranej opłaty dystrybucyjnej pismem z dnia 6 czerwca 2016 r. zakreślając mu termin 7 dni na dokonanie zapłaty. Pismo to zostało doręczone pozwanemu Towarzystwu (...) w dniu 9 czerwca 2016 r. i od tej daty biegł zakreślony przez powódkę termin 7 dni na spełnienie świadczenia, a więc Sąd zasądził odsetki od świadczenia głównego od dnia 16 czerwca 2016 r.

Zawarte w pkt. 3 orzeczenia rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł o treść art. 100 zd. 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wniósł powód zaskarżając przedmiotowe rozstrzygnięcie w części oddalającej powództwo.

Orzeczeniu powód zarzucił naruszenie art. 405 kodeksu cywilnego, poprzez błędne przyjęcie, że wymagalność roszczenia następuje z chwilą wezwania dłużnika do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, nie zaś z chwilą, gdy dłużnik został bezpodstawnie wzbogacony.

Podnosząc powyższy zarzut, powód wniósł o zmianę wyroku poprzez zasądzenie na rzecz powoda od pozwanej kwoty w wysokości 491,57 zł (tj. odsetek od zasądzonej na rzecz Powoda w I instancji kwoty 7.200 zł skapitalizowanych na dzień 19 stycznia 2017 r.), wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 20 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd Rejonowy w całości, jednakże z dokonaną na ich podstawie oceną prawną zgadza się jedynie w części.

Apelacja powoda dotyczyła żądania odsetkowego. Sąd Rejonowy uznał, że w niniejszej sprawie znajdzie zastosowanie art. 455 k. c., zgodnie z którym jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania, w konsekwencji czego zasądził odsetki od świadczenia głównego od dnia 16 czerwca 2016 r., tj. od momentu upływu siedmiodniowego terminu płatności roszczenia głównego zakreślonego o pozwanemu w wezwaniu do zapłaty. Natomiast powód stanął na stanowisku, że odsetki są mu należne od dnia 29 stycznia 2016 roku, a zatem od dnia pobrania przez pozwanego opłaty za wykup umorzonych jednostek

Przede wszystkim wskazać należy, że w ocenie Sądu Okręgowego błędne jest uznanie Sądu Rejonowego oraz strony powodowej, że roszczenie powoda znajduje oparcie w przepisach art. 410 k.c. o nienależnym świadczeniu. Należy bowiem wskazać, że wyłączenie z umowy postanowień uznanych za niedozwolone nie powoduje nieważności całej umowy (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. akt I CSK 408/12). Podstawą roszczenia i zasądzenia dochodzonej kwoty była zatem umowa łącząca strony, w zakresie, w którym jej postanowienia były skuteczne. W momencie wygaśnięcia umowy pozwany winien wypłacić powodowi wartości rachunku w wysokości obliczonej stosownie do postanowień umowy i OWU za wyjątkiem postanowień niedozwolonych. Nie zaszły zatem w niniejszej sprawie przesłanki do zastosowania art. 410 k.c. i art. 405 k.c.

W zawiązku z tym należało uznać, że w niniejszej sprawie przy określaniu terminu początkowego naliczania odsetek nie znajdzie zastosowania art. 455 k. c. Jak zostało wskazane wyżej, wobec uznania za abuzywne postanowień dotyczących świadczenia wykupu, pozwany już w dniu rozwiązania łączącej strony umowy, tj. 29 stycznia 2016 roku, winien był

wypłacić powodowi całą kwotę zgromadzonych przez powoda środków z pominięciem abuzywnych zapisów, a zatem niepomniejszonych o świadczenie wykupu. Z tego względu Sąd Okręgowy uznał, że żądanie zasądzenia odsetek od dnia 29 stycznia 2016 roku było uzasadnione.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. zasądzając na rzecz powoda wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika według rozporządzenia obowiązującego w dacie wniesienia apelacji.